

Kornéli Bea

Fiktív levelek Mirának

In memoriam Szergej Prokofjev

Drága, kicsi Mirácska! Gyere haza és ments meg! Nem tudok aludni, sem enni, sem inni. Rászoktam a vodkára, pedig tudod jól, hogy mennyire utálok ezt az italt. Csak a csőseléknak való, akik az örületbe kergetnek. Konyakra meg nem telik. Komponálni sem bírok. Mint a gyorsvonatok zakatolnak át a fejemben a gondolatok. Tudom, hogy nem szabadna szörnyűségekről írnom, kímélnem kellene az idegeidet és legfőképp várnom, hogy minél hamarabb meggyógyulj, hogy elhagyhassd a szanatóriumot, Odesszát, a sós levegőt és visszagyere a ködös, nyirkos Moszkvába, hozzám, egy rokkant, vén komponistához, akit átmenetileg betiltott a Párt! Gondold el, tegnap elmaradt a Harmadik szimfóniám bemutatója, persze gyalázatos módon. A Pravda reggeli számában közölték – természetesen felsőbb utasításra, mert a vérszegény újságírók maguktól képtelenek lennének efféle szellemességet kitalálni –, hogy a szerző, azaz én nagybeteg és így az előadás sajnálatos módon nem lesz megtartva. Még hogy beteg, kutya bajom! Leszámítva azt, hogy ha nem hagynak hangversenyezni, nem sok jó vár rád mellettem. Az a néhány rubel, amit még jobb időkben raktál félre, vészesen apad. Pedig, ha hazajössz, olyan sok mindent kellene vásárolnom, hogy megerősödj. Képzeld, találtam a piacon, egy kereskedőnél tradicionális, cári karavánteát. Titokban a pult alól árulja, félve ugyan, de tudod hogy van: a szükség az úr.

Mirácska tisztában vagyok veled, hogy tilos a gondjaimról, a gondjainkról beszélnem, csak szép és okos dolgokat kellene mondanom, hogy nyugodtan kúrálhasd magad Odesszában. De mint egy feltartóztathatatlan, hömpölygő áradat szakad ki belőlem a keserűség, és ha útját állom, megfulladok. Bizonyosan érzem, hogy itt a Nyekraszov utcai házunk kellős közepén meg fogok fulladni! Maxim nincs többé!! Kedden mondta Szvjatoszlav, mikor a zongoraszonáta partitúrájáért jött. Azóta a halántékomban lüktet az üzenete: „Szerjózsa még egy hír. Golyót röpítettem a fejembe. Maximillian”. Csak így egyszerűen, ő golyót röpített a fejébe, mintha ez olyan természetes lenne! Most ki fogja eljátszani a gordonkaversenyem szóló szólamát??? Egyedül ő tudta tisztességesen. A többiek csak cincognak a vonójuk alatt, túl merevek, és túl hülyék ahhoz, hogy felfogják végre, hogy a romantikus enyvelgések, a Chopinek és Rahmanyinovok ideje lejárt! A forradalom elsöpörte őket és velük együtt minden konvenciót! Nekünk nem maradt más, mint új utakat keresni, mert a hagyományos zenei formák túl kevésnek bizonyultak ahhoz, hogy kifejezhessék a huszadik századi ember érzéseit, félelmeit és kételyeit. Tessék? Hogy az átkozott, gyülelévész népesség nem érti? Hát akkor ne hallgassa, ez minden! Nem komponálhatok másképpen, mint ahogy komponálok, csak azért, mert néhány nyiznsnyij novgorodi paraszt nem érti a zenémet.

Visszatérve Maximhoz és hagyjuk a cinizmust, elveszítettem a legjobb barátomat és egy kiváló csellistát. Mit is csodálkozom ezen, Majakovszkij és Jeszenyin óta? Tisztességes ember képtelen élni ebben a rendszerben. Ha bennem is lenne egy szemernyi becsület, már régen megtettem volna. Ehelyett partizán fiúkról írok használhatatlan operákat, meg egy senkiházi grúzhoz ömlengő ódákat, s mégis az éhhalál fenyeget.

Esténként Cvetajevát olvasok, ilyenkor tündérszárnyakon lebegek a város felett és az sem zavar, hogy csak hét fok van a lakásban. Délután Szvjatoszlavval próbáltunk és panaszkodott, hogy ilyen hidegben nem tud zongorázni, elgémberednek az ujjai. Érdekes, nekem már fel sem tűnik. De mire megjössz, ígérem, szerzek valahonnan tüzelőt. Tudod mire gondoltam, csinálok egy Cvetajeva-ciklust, megzenésítem a verseit. Mondjuk ezt: *„Téged a napláng – a hold éltet engem, de egybefonva tart egy szerelemben.”* Énekhangra, zongorára, és Maxim híján cselesztára.

Drága kicsi lány, Mira eszeveszetten szeretnélek már látni. Minden bajt, minden kárhozatot könnyebben viselek el, ha velem vagy. Ezerszer ölel: Szergej Moszkva, 1948. március 12.

Egyetlen, édességes Mira! Elzarándokolok Odesszába és a lábaid elé vetem magam! Ugye szorgalmasan gyógyulgatsz, hogy minél hamarabb a te istenverte férjed mellett lehess, aki lassan már belepusztul a hiányodba. Megkaptam az opera szövegkönyvét, gyönyörű lett, köszönöm. Bámulatos az a képességed, ahogy át tudod élni minden egyes szereplő végzetét. Ahogy alig hallható, nesztelen léptekkel, majd egyre hangosabb csörömpöléssel rohannak a vesztükbe. Ha megjössz majd átbeszéljük, Nyina most torokgyulladásban szenved, remélem hamar rendbejön, és akkor nekiláthatunk a próbáknak végre. Grisa jött át hozzánk, és valami egészen rémisztő dolgot mesélt, beinvitált a fürdőszobába, megnyitotta a vízcsapot, hogy zubogjon a víz – újabban még a falnak is füle van – és egészen halkán beszélni kezdett. Szóval múlt hónapban a bérházuk előtt minden este megállt egy fekete autó, a maruszja, így hívják, azt hiszem. Ilyenkor az egyik lakásból mindig eltűnt valaki, de volt, hogy az egész családnak nyoma veszett. Végül már csak két lakásban maradtak: Grisa és a szemközti bérlők. Gregort elfogta a pánik, hogy ne érje meglepetés becsomagolt magának néhány napi hideg ételmezt és két váltás meleg fehérneműt és várta a maruszját. Nem tudott aludni, le sem vetkőzött, ruhástul feküdt az ágyban és csorgott róla a verejték. Aztán hallotta amint megáll az autó, a liftakna kattogását, a bőrcsizmák nyikorgását a folyosón és, végül ahogy a szemközti ajtón kopogtattak. Az eset után megivott egy üveg pálinkát és összeesett. Mikor végére ért a történetnek megállt a vér az ütőereimben. Ezek után az lesz a legokosabb, ha én is becsomagolok, biztos, ami biztos.

Az a balfék Dimitrij írt egy operát *Az Orr-ról*. Azt hiszem itt az ideje, hogy én is megírjam a magam operáját a *félelemről*. A félelem, ez a gengszter elkezd növekedni az emberben, egészen addig, amíg elhatalmasodik rajta, kiszakad belőle, és külön életet kezd élni. Az ember saját félelme kilép a világba, és mindenféle vad dolgokat kezd művelni, amitől a tulajdonosa végül megütheti a bokáját.

Van még egy hírem, illetve kettő. Az egyik nem érdekes, mert, ha jobban meggondoljuk hozzászokhattunk már. A másiktól most nem tudok írni, még össze kell szednem a bátorságomat. Tehát, a Pravdában megjelent egy cikk, miszerint nyilvánosan bocsánatot kell kérnem a Második szimfóniámért pesszimizmusa miatt, és mert nem elég közérthető. Ezzel megsértettem az orosz nép lelkületét és hivatalosan hazaárulónak nyilvánítottak. Ezek után visszavonom azt a meggondolatlan kijelentésemet, amit újév napján tettem, hogy: *semmin sem csodálkozom immár*. Később még írok. Drága, kicsi, almaillatú édesség, ugye sokat sétálsz a kora tavaszi napsütésben és élvezed az átmeneti nyugalmat.

Ezerszer ölel: a te Szerjósád Moszkva, 1948. március 29.

Mira, csak így egyszerűen! Bocsáss meg szótlanágomért, de el voltam foglalva a Cvetajeva-ciklussal és téged is hagytalak gyógyulni, így legalább akad némi esély arra, hogy nemsokára egészségesen viszontláthassalak. Remélem marokszámra tömöd magadba a kaviárt és a friss tokhalat. Lina eltűnt!! Azt mondják, hogy betuszkolták egy ugyanolyan fekete gépkocsiba, a maruszjába, mint amiről Grisa is beszélt már. Azzal vádolják, hogy imperialista kém, csak azért mert francia állampolgár. Istenem, és ha meggondolom, hogy mindez nem is a gazemberek műve, hanem az enyém, egyedül az enyém!!! Ha nem hoztam volna haza magammal Linát, ha nem hittem volna el az ostoba és kétszínű ígéretéseit Fagyjevnek: pénzről, hírnevről és megbecsülésről és ha nem gyötört volna állandóan az az átkozott honvágy. Akkor Lina most is Párizsban élne, gyönyörűen táncolna, és kibírhatatlan lenne, mint régen és élhetné a tisztos európaiak biztonságos és unalmas mindennapjait. Most meg ki tudja, hol lehet. Csak találgatok, de az igazságot nem merem magamnak bevallani.

Mirácska, úgy döntöttem, hogy abbahagyom ezt a felesleges irkafirkálást. Utolsó pénzünkön veszek magamnak egy vonatjegyet Odesszába és holnap este már együtt tömhetjük magunkat friss kaviárral, vajas pirítóssal meg savanyú uborkával, és ha belegebedünk is veszünk egy üveg tisztességes konyakot. Amúgy is meg kell beszélnünk az új operánkat a félelemről.

Hiába Zamjatyin vagy Huxley bátor új világa, a mi nagy szovjet valóságunkhoz képest csak szárnalmas kamaszkori gügyögés. Ez az a kor, amikor a valóság fölülmutta a képzeletet.

Máris indulok, a viszontlátásig csókolom a kis kezeidet: Szergej Moszkva, 1948. április 13.

P. S. A vonaton ülök már (harmadosztály, fapad, zakatolás, borzalmas gyöttelem). A Pravda tegnapi számában olvasom, hogy Mejerholdot a partizános zenedrámám próbája közepén, a színpadon letartóztatták, azóta senki sem tudja, mi van vele. Te jó ég, ha ez így fog folytatódni, attól tartok, hogy egy szép napon az egész szimfonikus zenekarnak nyoma veszik majd. De akkor ki fog muzsikálni?

A Cédrus Művészeti Alapítvány 2007-re kiírt pályázatának elbírálása a végéhez közeledik. A nagy érdeklődésre való tekintettel közléstesszük a közlésre elfogadott versek, versciklusok beküldőinek névsorát. A 2008-as Napút-számokban vagy a folyóirat *Káva Téka*-mellékleteiben a következő szerzők művei szerepelnek majd:

- Farkas Kálmán
- Fehér Renátó
- Cseh Katalin
- Jakab Lilla
- Kántás Balázs
- Kuklis Iván
- Mező Hajnalka
- Müller Katalin
- Nagyatádi Horváth Tamás
- Ökördy Kornél
- Pálfi Ágnes
- Pápay Eszter
- Rónai-Balázs Zoltán
- Sándorfi András
- Standovár Ágnes
- Szöllősi Mátyás
- Tari Gergely
- Tomaji Attila
- Toroczky András
- Vinklmann Anita

* * *

Minden eddiginél több írás érkezett alapítványi pályázatunkra más műfajokban, köztük sok könyv terjedelmű kézirat is. Már következő számunkban válogatást közlünk a legjobb drámaszövegekből, amelyek listáját – a közlésre elfogadott prózákéval együtt – márciusi összeállításunkban publikáljuk. Ekkor tesszük közzé azt is, mely könyvkéziratokat tartja érdemesnek a kiadásra a Napkút Kiadó.

Lórol – Lóra!

Pályázatunk szövegválogatási részére nem érkezett értékelhető pályamunka. Az önálló alkotások közül a legkiemelkedőbb és a Cédrus-nívódíjat kiérdemlő írás: **Babári Netti** *A lovam álma* című naplórészlete. A teljes naplószöveget kiadjuk *Káva Téka*-sorozatunkban.

Készülő tematikus számunkban közöljük a pályázat anyagából **Gráfik Imre** tanulmányát, **Kissfalvi László** és **T. Ágoston László** novelláit, valamint (a szükséges szerzői-szerkesztői beavatkozásokkal) **Ruzsicska Mária** és **Kurucz Attila** prózáját.

Szlovén költők ide illő verseiből válogatunk **Lukács Zsolt** fordításában *Heted-hét* című rovatunkba.

Valamennyi pályázónak köszönjük beküldött munkáját, a késedelmes eredményhirdetésért elnézésüket kérjük.